

FRILUFTS
FRÄMJANDET

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2018
ÅRSREDOVISNING 2018
BUDGET 2019

Friluftetsfrämjandet Region Öst

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Åter kan vi se tillbaka på ett år där vi har blivit fler och där vi gör en god insats för Sveriges folkhälsa. Vi har i vår region ökat med nio procent i antal medlemmar. Ökningen är ganska jämnt fördelad bland medlemskategorierna. Familj ökar mest, ungdom minst, men det är trots det en ökning rakt igenom alla åldrar. Det här är kul, det innebär att vi gör saker i Friluftsförbundet som lockar människor. Lokalavdelningarna med ledare levererar fler aktiviteter som är synliga mer – och som människor ser som mervärden i livet.

Alla vill må bra, alla vill att deras barn ska må bra och alla hittar något i vår förening. Vi har kämpat för att skapa ETT Friluftsförbundet och under 2018 har Friluftsakademien blivit en realitet som vi nu kan fortsätta fylla med utbild-

ningar som lockar och som gör att vi blir en förening där man kan utvecklas som ledare och människa. För regionens del har vi fokuserat på att ge Friluftsakademien ett innehåll där vi bland annat har rekryterat en ny utbildningssamordnare, men också låtit våra kursledare ta en viljeinriktning att tillföra sin kunskap in i Friluftsakademien och våra kurser. Det är roligt att de flesta har bestämt att fortsätta och på det sättet göra vår utbildningsorganisation full av erfarenhet och kunskap.

I april hade vi stämma i Västervik med ett fantastiskt väder som bäddade för inspiration och gemenskap. Därefter var vi många som drog till Ledarveckan som också blev något utöver det vanliga när det

gällde vädret. Burusjön var badbar, det var 30 grader varmt och eldningsförbud. Kan man klaga på något så var det att kläderna inte luktade lägereld efteråt...

Höstens stora händelse för regionen var värdskapet för Utblick som gick av stapeln i oktober på Isaberg. Efter år av tankar och planering blev den äntligen av. Vädret var verkligen med oss och alla kursledare levererade tillsammans med vår projektledare och projektgrupp. Självt satt jag på möte med regionsordförandena och riksledningsgrupp en stor del av helgen men när vi kom ut och tittade och kände, då förstod vi alla att det var lyckat. Den känsla som slog mig var eufori. En eufori som väcktes av alla människor som bara mådde bra, umgicks och tog del av varandras kunskaper och erfarenheter som ledare i Friluftsförbundet. Utblick blev en reklampelare för allt det som Friluftsförbundet står för. Tillsammans skapade vi början av något som kan växa och bli återkommande. En fortbildningshelg med fokus på dig som ledare, i samarbete med omvärlden och dess resurser. En framtid för Friluftsförbundet.

*Anders Ohlsson, ordförande
Friluftsförbundet Region Öst*

Framsidesbilden till detta dokument är från Region Östs kanadensarledarutbildning i Brokind 2018.
Foto: Per Elmhester.

INNEHÅLL

FRILUFTSAKADEMIN – VÅR UTBILDNINGSVERKSAMHET

VERKSAMHETSUTVECKLING

VÅRA MEDLEMMAR

MÅLUPPFYLLELSE

KOMMUNIKATION OCH SAMHÄLLSPÅVERKAN

DEMOKRATI OCH ORGANISATION

BIDRAGSGIVARE OCH SAMARBETSPARTNERS

ÅRSREDOVISNING 2018

BUDGET 2019

Ånnaboda 2018. Foto: Jessica Dahl.

FRILUFTSAKADMIN – VÅR UTBILDNINGSVVERKSAMHET

Friluftsakademin är en viktig fråga för hela Friluftsförbundet's organisation. På riksstämman i maj 2018 beslutades att Friluftsakademin ska implementeras under 2019.

I samband med att Region Öst hade en anställd som gick i pension under våren gjordes en översyn. Den nya utbildningssamordnaren började i augusti. Hon inledde med att inventera vår ideella kompetens, vilka som ingår i nationella samordningsgrupper samt i regionens samtliga kursteam, för fortsatt arbete med utbildningsverksamhet inom ramen för framtidens Friluftsakademi.

I uppdraget har även ingått att ta fram representanter till de nationella utvecklingsgrupperna som sedan varje regionstyrelse ger sitt förtroende för. Detta arbete ska vara klart i början av 2019. Genom Friluftsakademin ökas koncentrationen på ledarskap, likvärdighet, utveckling och kvalitet vilket kommer stärka utbildningsverksamheten i stort.

VÅRA UTBILDNINGSTEAM 2018

Regionens uppdrag att genomföra ledarutbildningar sker genom olika utbildningsteam. Inom regionen fungerar dessa olika, utifrån skillnader i antal kursledare och traditioner. Från regionstyrelsens sida finns en kontaktperson utsedd för respektive utbildningsteam. Inom Region Öst finns det sex olika utbildningsteam: Alpint inklusive

Paraskidåkning, Barn, Kajak, Långfärdsskridskor, Låglandsvandring och ett nystartat team för MTB samt en arbetsgrupp Ung och en arbetsgrupp för Friluftsförbundet's frågor. Våra kursledare är nyckeln för att kunna bedriva utbildningar för nya ledare i lokalavdelningarna som i sin tur kan hålla i ledarledda aktiviteter som är kärnan i vår verksamhet.

BARN – FRILUFTSÄVENTYR

Utbildningsteam Barn består i dagsläget av nio kursledare. Under Riksstämman i maj fattades beslut om att ersätta den nationella samordningsgruppen Barn med en utvecklingsgrupp där två representanter ska ingå, en med inriktning på ledarutbildningar för de yngre barnen och en med inriktning på ledarutbildning för de äldre barnen. Under hösten 2018 påbörjades arbetet med att utse representanter till dessa utvecklingsgrupper.

Utbildningsteam Barn genomförde följande barnledarutbildningar under året:

- Omberg, 23–25/3, Skogsmulle och skogens värld, 13 deltagare.
  - Oskarshamn, 15–17/4, fortbildning Knytkurs, 3 deltagare.
  - Linköping, 23/3 och 27/4, Skogsmulle i förskola, 10 deltagare.
- Ånnaboda, 24–26/8, Skogsmulle och skogens värld, 9 deltagare.
  - Växjö, 24-26/8, Vildmarksäventyr, 13 deltagare.

Utbildningsteamet träffades för planering i Borensberg i början av februari där åtta av teamets kursledare deltog.

Senare under året åkte teamet på Vår-ryan, den nationella fortbildningshelgen, för Friluftsrämjandets barnledare som går av stapeln vart tredje år, denna gången på Bommersvik. Under hösten medverkade även teamet på Utblick, en nationell fortbildningshelg, som för första gången anordnades för ledare i alla grenar inom Friluftsrämjandet. Platsen var Isaberg Mountain Resort. Åtta av tio kursledare fanns på plats i olika roller och några höll i workshops under helgen.

Bilder från Skogsmulle och Skogens värld, Omberg i mars samt Skogsmulle och Skogens värld, Ånnaboda, augusti 2018. Foto: Jessica Dahl och Anders Ohlsson.

ALPIN VERKSAMHET

IDRE VECKA 2

Ledarveckan i Idre, vecka 2, är den mest intensiva veckan vad gäller Region Östs alpina utbildningar. Sju skidinstruktörer fanns på plats och följande genomfördes:

- Utbildning 1 skidor, 26 deltagare.
- Utbildning 2 skidor, 6 deltagare.
- Intro Skidor, 9 deltagare.

CLINICS I SÄLEN

Den traditionella säsongsupptakten i Sälen var i december. Förutom ett glatt återseende genomfördes Intro skidor, olika Clinics samt fortbildning i de olika delarna i skidlärarexamen. Nio skidinstruktörer deltog och två snowboardinstruktörer, samt tre kursledaraspiranter (två för skidor och en snowboard). Paraskidåkning var också representerade med en instruktör som höll sessioner för Clinics- och Introdeltagarna.

Följande kurser genomfördes:

- Intro skidor, 24 deltagare.
- Clinic skidor, 28 deltagare.
- Intro snowboard, 6 deltagare.
- Clinic snowboard, 6 deltagare.

Vi fortsatte att arbeta med medveten skidteknik, vilket innebär att bli medveten

om hur olika rörelser påverkar skidorna för att åka så effektivt som möjligt och inte slösa onödig kraft. Övriga Clinics för året var formationsåkning, filmning och analys, privatlektioner och att testa skidor. Genom förhandsanmälan till ovan nämnda Clinics kunde ledarplaneringen läggas upp så att alla deltagare i möjligaste mån fick möjlighet att delta på de Clinics som de önskat. Clinic snowboard hade som vanligt fyra halvdagar med olika teman men med samma grupp.

I år genomfördes även ett teammöte under helgen där utbildningssamordnaren informerade om processen kring den nationella utvecklingsgruppen som ersätter samordningsgruppen och hur representeranter väljs dit samt utvecklingsmöjligheter för informationsutbyte i teamet genom IT-verktyget Teams. Därutöver lyftes ambitionen om att skapa ett årshjul med hjälp av det jobb som påbörjats tidigare i teamet för att skapa en bättre översikt över nästa säsong. Teamet gick igenom kommande utbildningar i Idre samt fördel/nackdel med att på sikt erbjuda en delad utbildning steg 1. Efter information från riksupptakten i Vemdalen där statistik visade att utbildningsdeltagarna minskar kraftigt efter Intro & U1 gavs förslag på åtgärder. Nytt för kommande säsong är att

Bilden till vänster är från Vemdalen i december. Fotot ovan är från Idre i januari 2018. Foto: Nina Svenman och Anna Kim-Andersson.

Friluftsförbundet Örebro har fått möjlighet att bedriva skidskola i Storstenshöjden. Östs alpina team kommer hjälpa till genom att hålla Clinics. Slutligen informerades om att säsongen 2018/19 avslutas i Tännaldalen i samarbete med Region Mitt.

PLANERING FÖR VERKSAMHET

I oktober genomfördes en teamträff i Jönköping. Elva kursledare medverkade. Mest fokus lades på nya kursledares väg in i teamet, fortbildning och vinterns kurser. Utbildningsteamet har fortsatt arbetet med att nå ut till lokalavdelningarna för att försöka ge dem de alpina ledarutbildningar de behöver, för att de i sin tur ska kunna utöka verksamheten. Det vi har genomfört i år är två kurstillfällen i fjällen samt en delad Utbildning 1. Planerad Intro i Isaberg fick ställas in. Certifieringar har utförts i Sälen, Isaberg, Vetlanda och Norrköping.

VIDAREUTBILDNING – TEAMET

Vintersäsongen 2017/2018 avrundades för Utbildningsteamets del med en långhelg runt sista april i Funäsfjällen. Tillsammans med Utbildningsteam Mitt och Norr i Tännaldalens backar, gnuggades det senaste som SOG (samordningsgrupp alpint) vill få implementerat i våra instruktör-

törsutbildningar. Från Region Öst deltog fem personer. Första helgen i december 2018 genomfördes Friluftsförbundets alpina riksupptakt. Där jobbades det med innehållet i Examen block 1 och 2 samt ett pass med analys. Det fanns även tid att arbeta i de regionala teamen. Från Region Öst deltog sex personer i Vemdalen.

PARASKIDÅKNING

Det tidigare externfinansierade utvecklingsprojektet SkiCamp har lett till att regionen nu har möjlighet att bedriva prova-på skidåkning för barn och unga som har någon typ av funktionsnedsättning. Under 2018 erbjöds åkning med hjälp av sitski, skicart eller biski i Vetlanda, Falköping, Vadstena, Isaberg i Hestra samt under ledarveckan på Idre Fjäll. Regionen har nio ledare inom paraskidåkning, varav två av dem också är kursledare.

KAJAK OCH KANADENSARE

Utbildningsteam Kanot består av tre kursledare. Teamet genomförde en utbildning 2018: Bli kanadensarledare Steg 1, 15/6–17/6 med åtta deltagare i Brokind.

Under hösten 2018 deltog teamet på fortbildningshelgen Utblick på Isaberg. För att inspirera till paddling kördes prova-på pass med kajak och två pass med kanadensaren (öppen kanot) – en äventyrsfarkost. För att möjliggöra detta samarbetade teamet med Region Syd. Teamet finns också representerat i den nationella samordningsgruppen på riksorganisationen.

LÅNGFÄRDSSKRIDSKO

Det finns i dagsläget endast en aktiv kursledare inom utbildningsteamet långfärdsskridskor, Region Öst, som under året också deltagit i riksorganisationens samordningsgrupp för långfärdsskridskor. Under 2018 examinerades fem unga ledare (två kvinnor och tre män) på ledarutbildningen Långfärdsskridsko Steg 3.

MOUNTAINBIKE – MTB

Region Östs nystartade MTB-team består av fyra kursledare. 2018 blev ett mycket lyckat första år med två uppskattade kurser. På våren kördes en utbildning i Värnamo med nio deltagare och på hösten en utbildning på Öland med 12 deltagare. Teamet är representerat i den nationella samordningsgruppen och flera av teamets medlemmar är aktiva i det nationella utvecklingsarbetet. Teamet körde flera prova-på pass och guidad tur för MTB på den nationella fortbildningshelgen Utblick i oktober för ledare i Isaberg. I samband med denna helg deltog även teamet på den nationella träffen för MTB som anordnades av riksorganisationen.

Naturparkour på studentmessa på Jönköping University. Foto: Hans-Åke Antonsson.

NATURPARKOUR

Med medel från Allmänna arvsfonden har Friluftsförbundet tillsammans med Gymnastikförbundet under 2018 utvecklat arbetet med naturparkour i hela landet. Inom region Öst har det under året utbildats elva ledare inom den särskilda utbildningen som finns för naturparkour. Inom regionen har verksamheten under året utvecklats och bedrivits i sju lokalavdelningar.

Naturparkour presenterades i Friluftsförbundets monter på den studentmessa som under hösten arrangerades på Jönköping University. Projektet naturparkour presenterades och diskuterades tillsammans med Friluftsförbundet Jönköping och Friluftsförbundet Öxnegården. Det fanns också möjlighet att prova på naturparkour i samband med Öxnegårdsdagen.

Projektet avslutas i början av 2019 och övergår då i ordinarie verksamhet.

Kanadensarledarutbildning, Brokind. Foto: Per Elmhester. Nedre bild: MTB-ledarutbildning, Öland. Foto: Marcus Melin.

FJÄLL

Friluftsrämjandets fjällverksamhet leds av en nationell samordningsgrupp. Två av kursledarna i nationella teamet Fjäll har sin hemmahörighet i lokalavdelningar inom Region Öst.

VANDRING LÅGLAND

Utbildningsteamet för låglandsvandring består av två aktiva kursledare. Teamet har valt att förlägga sin utbildning Låglandsvandring för ledare med ett och ett halvt års intervall. Därför genomfördes inte någon utbildning under 2018. Istället deltog teamet på fortbildningshelgen för ledare i Isberg där även en av teamets kursledare höll i en workshop med fokus på navigation.

Att stärka arbetet kring ungdomsfrågor i ett brett perspektiv är något som startats upp i Region Öst under året. Inom regionen finns sedan tidigare Friluftsrämjandets ungdomsgruppen TVM (tre vildmarks mål) i Kronobergs län samt i Östergötland. Foto: Klas Qvarnström.

UNG

Friluftsrämjandet är en generationsövergripande organisation på så sätt att det finns verksamhet för alla åldrar. Av det totala antalet medlemmar i regionens lokalavdelningar är cirka tio procent ungdomar i åldern 13–25 år. När det gäller unga så har det inom hela organisationen under år 2018 pågått en särskild satsning för att stärka arbetet med ungdomsfrågan, där Region Öst har varit en aktiv aktör. En av de två ungdomsrepresentanter som funnits i regionstyrelsen har också deltagit i den särskilda samordningsgruppen Ung på nationell nivå, vars uppgift har varit att tillsammans med regionerna lyfta det generella ungdomsperspektivet inom Friluftsrämjandet och sprida goda exempel på lokal verksamhet för unga.

Under hösten 2018 arrangerades Ungdomsstämman för hela Friluftsrämjandet på Isaberg i Gislaveds kommun i samband med fortbildningshelgen Utblick. Från region Öst deltog tre ungdomar som ombud av sammanlagt 26 från hela landet. Det blev en lyckad helg med inspiration, aktiviteter och diskussioner. Under Utblickshelgen var Ungdomsstämman också samlokaliserad med riksorganisationens träff med alla regionsordföranden, vilket möjliggjorde gemensamma diskussioner.

En viktig målgrupp när det gäller unga är också studenter. För att nå målgruppen deltog Friluftsrämjandet på en studentmessa riktad till 4 000 studerande, varav 1 000 internationella, som under hösten 2018 påbörjade sin utbildning på högskolan i Jönköping. Intresset för Friluftsrämjandet och friluftsliv var stort, även bland de internationella studenterna. (Se även avsnittet Naturparkour).

Ungdomsrepresentanten i Regionstyrelsen har under året påbörjat diskussionen av #metoo-frågor inom organisationen. Detta är ett arbete som kommer utvecklas 2019.

FRILUFTSMILJÖ

ALLMÄNT

Naturen är Friluftsrämjandets arena. Utan tillgång till skog, vatten och fjäll blir det inget friluftsliv. En viktig del av Friluftsrämjandets arbete är därför att på olika sätt vara med och värna en fortsatt god friluftsmiljö.

Detta sker bland annat genom att regionen svarar på remisser från länsstyrelser, kommuner m.fl. organisationer och myndigheter gällande exempelvis översiktsplaner, strandskydd, kraftledningsdragningar, vindkraftsetableringar, naturvårdsfrågor, kartläggning av friluftsmiljöer.

Friluftsrämjandet Region Öst är också representerat i länsstyrelsernas viltförvaltningsdelegationer och naturvårdsråd eller

liknande i Östergötland, Örebro, Kronoberg, Jönköping och Gotlands län. Det utökade arbetet med friluftslivsfrågor på landets länsstyrelser, ger också nya möjligheter för Friluftsrämjandet att regionalt lyfta fram frågor om friluftsmiljö och vikten av tillgänglighet för det rörliga friluftslivet.

Inom Friluftsrämjandets riksorganisation finns också sedan 2016 ett särskilt Friluftsmiljöråd. Eivor Folkesson är utsedd till friluftsmiljöansvarig inom Region Öst och har under 2018 i den egenskapen varit regionens representant i detta nationella friluftsmiljöråd.

PILOTPROJEKT ALLEMANSRÄTTEN

Under 2017 slutredovisades det pilotprojekt, kring nya pedagogiska material om Allemansrätten som Region Öst utvecklat tillsammans med Studieförämjandet, med medel från Riksorganisationens regionspott. Inom ramen för arbetet har det tagits fram flera delmaterial som på olika sätt utgår från Friluftsrämjandets grundläggande tankar om vikten av människans samspel med naturen. En "Allemansrättsduk", som kan användas som ett utomhuspedagogiskt material, för att lära mer om allemansrätten ur ett kretsloppsperspektiv, finns nu tillgänglig i Friluftsrämjandets webbshop.

I samarbete med Studieförämjandet har det också tagits fram en prototyp på kortspel under namnet Plausiblo, med frågor och svar om allemansrätten. Kortspelet har under 2018 testats inom olika verksamheter och har mottagits positivt. Utifrån pilotprojektet är nästa steg att färdigställa ett spel som både innehåller en fysik kortlek och en digital variant. Målet är att detta sedan ska kunna spridas inom såväl Friluftsrämjandet som Studieförämjandet och andra organisationer i hela landet. Medel för detta ändamål söktes under år 2018 från Naturvårdsverket i samarbete med Friluftsrämjandets riksorganisation. Medel beviljades av Naturvårdsverket våren 2018. Projektet genomförs i huvudsak 2019 och dessa medel ska redovisas senast 30 juni 2019.

VERKSAMHETSUTVECKLING

Parallellt med att driva utbildningsverksamhet arbetar Region Öst med att stötta lokalavdelningarna på andra sätt. Under 2018 har flera satsningar pågått såsom FRALLA – allergisäkra friluftaktiviteter och genomförandet av preimären av nationella fortbildningshelgen Utblick, med mera.

FRALLA – ALLERGISÄKRA FRILUFTSAKTIVITETER

Astma- och Allergiförbundet och Friluftsförbundet fick tillsammans stöd av Postkodlotteriet under 2017 för att gemensamt under tre år utveckla anpassad verksamhet för barn och unga med astma och allergi. Det långsiktiga målet är att barn och unga med astma och allergi ska skapa en sund relation till sin egen hälsa och till naturen, det i sin tur kan bidra till att bryta utanförskap, minska oro och stärka livskvalitet.

Under 2018 har satsningen Fralla – allergisäkra friluftaktiviteter delat information, ökat kunskap samt lyft problematiken kring friluftsliv kopplat till astma/allergi vid olika tillfällen internt inom de båda organisationerna. Exempelvis vid årsmöten, region- och riksstämma i Friluftsförbundet, föreningskonferens hos Astma- och Allergiförbundet och Unga Allergikers riks-

överläggning. Workshop hölls på Friluftsförbundets nationella barnledarkonferens, Våryra. Under Friluftsförbundets ledarveckor erbjöds flertalet allergisäkra friluftaktiviteter. Friluftsförbundets nationella fortbildningshelg, Utblick i Isaberg, allergisäkrades och allergivänliga recept provlagades tillsammans med friluftskocken Erik Tornblad. Lokalavdelningars styrelser i Östergötland och Jönköpings län har fått besök och information av satsningen allergisäkra friluftaktiviteter.

Till parter utanför de båda organisationerna har möjligheten till friluftsliv för barn och unga med astma och allergi också delgetts vid olika tillfällen, exempelvis astma- och allergisjuksköterskors nationella konferens, utställning i samband med invigningen av Åsnens nationalpark och Kronprinsessans landskapsvandring. Majoriteten av alla skolsköterskor i Östergötland och Jönköpings län samt allergiteam på barnmottagningarna på Länssjukhuset Ryhov och Region Östergötland har fått lokala besök, information och ökad kunskap om satsningen. Föredrag hölls på regional tankesmedja i Tranås anordnad av Länsstyrelsen i Jönköping. Myndigheten för delaktighet anordnade en delaktighetsdag där Fralla fanns med och spred kunskap så även på mässa anordnad av Funka för livet.

Under året erbjöds olika prova på aktiviteter för barn och unga med astma och allergi i 13 olika kommuner i Östergötland och Jönköpings län.

För lokalavdelningar har det funnits möjlighet att ansöka om ett ekonomiskt stöd – en Frallacheck. Syftet har varit att nå ut

Prova på skidåkning ihop med FRALLA – allergisäkra friluftsäventyr, Omberg. Foto: Anna Kim-Andersson.

Prova på att cykla mountainbike, Idre Fjäll. Foto: Johannes Poignant.

Ledare på Utblick. Foto: Hans-Åke Antonsson.

lokalt till fler barn och unga med astma och allergi och att de utifrån sina olika förutsättningar har fått möjlighet att våga vara ute i naturen och ta del av ett aktivt och hälsosamt friluftsliv på egna villkor. Utifrån vunna erfarenheter kommer det under 2019 att utvecklas en guide för allergisäkra friluftaktiviteter. Fem fralla-checkar har under 2018 delats ut till Centrala Göteborg, Järfälla, Vetlanda, Kinda och TVM Mälardalen.

Visst arbete har påbörjats under 2018 och fortsätter utvecklas under 2019, exempelvis allergivänliga recept för inkluderande matlagning samt digital fortbildning för ledare.

UTBLICK – PREMIÄR FÖR NATIONELL FORTBILDNINGSHELG

Under 2018 arbetade Region Öst målmedvetet att som arrangör och värd planera, genomföra och följa upp satsningen på ett helt nytt koncept för en nationell fortbildningshelg för friluftslivets ledare, som fick namnet Utblick.

Utblick genomfördes den 12–14 oktober utifrån det samarbetsavtal som Region Öst har sedan 2017 med Isaberg Mountain

Resort i Gislaveds kommun i Småland. Satsningen genomfördes inte officiellt i projektform men i princip skedde styrning genom att regionstyrelsen var informell styrgrupp tillsammans med Anna Vikholm och Matilda Rignell från riksorganisationen. Regionsordförandena var referensgrupp. Anna Kim-Andersson var projektledare och arbetsgruppen utgjordes i princip av Region Östs anställda tillsammans med Henrik Bengtsson, kursledare från Region Syd och Helena Takki från samarbetspartnern Studieförbundet.

Finansieringen löstes genom deltagarfinsansiering och samarbeten med ytterligare externa aktörer såsom Smålands Turism, Outnorth, Light My Fire, Hestra Handsken och Bergans samt interna aktörer såsom projekt Äventyrscykling och FRALLA – allergisäkra friluftaktiviteter. I samband med Utblick arrangerades också Ungdomsstämman 2018 samt regionsordförandekonferensen RO-vision. Totalt fanns cirka 250 personer på plats under helgen varav cirka 220 deltagare hade helpension. Utvärderingar från helgens samtliga aktiviteter visar över lag på mycket hög grad av nöjdhet. Ett härligt brytningssamarvader förhöjde upplevelsen ytterligare, men i grunden upplevdes Utblicks leverans som av hög kvalitet.

Första hjälpen i friluftslivet. Fortbildning på Utblick, Isaberg Mountain Resort. Foto: Hans-Åke Antonsson.

MÅ BRA I NATUREN, FRISKVÅRD OCH INTEGRATION

Friluftsrämjandet Region Öst drev under 2017 projektet Må bra i Naturen, i samverkan med Friluftsrämjandet Öxnegården, Studieförbundet och Jönköpings kommun. Syftet var att nå äldre personer och personer med annan etnisk bakgrund och öka deras möjlighet att ta del av naturen. Projektet drevs i samverkan med andra aktörer i bostadsområdet Öxnehaga med bidrag från Familjen Kamprads stiftelse. Inom ramen för projektet producerades till exempel en inspirationsfilm som kommer att användas i det fortsatta arbetet inom regionen för att synliggöra Friluftsrämjandets samhällsnytta. Verksamheten har fortsatt bedrivits i området under år 2018 i samarbete med Studieförbundet och Jönköpings kommun.

SKOGSMULLE I FÖRSKOLAN

I maj tog en av de befintliga kursledarna inom Region Östs barnledarteam steget att också inrikta sig mot Skogsmulle i förskolan, då den personen som medverkat 2017 valt att kliva av sitt uppdrag. Tack vare en inlånad kursledare från Region Syd hade Region Öst tidigare under våren

genomfört en grundutbildning Skogsmulle i förskolan. Platsen var Friluftsmuseet i Linköping. Tio pedagoger från tre olika förskolor deltog. Hösten 2018 erbjöd Region Öst en fortbildning vänd mot förskolans yngre åldrar men på grund av lågt intresse blev fortbildningen inställd. Istället påbörjades arbetet med rekryteringen av ytterligare en kursledare Skogsmulle i förskolan samt planeringen för att kunna erbjuda en grundutbildning Skogsmulle i förskolan i Jönköping i mars 2019. I december var flera praktiska frågor på plats och regionkontorets och riktat utskick gjordes till utvalda förskolor i Jönköping med omnejd som en start på införsäljningsarbetet.

ASKERSUND OUTDOOR FESTIVAL

Friluftsrämjandet medverkade på Askersund Outdoor Festival den 25–27 maj. Riksorganisationen var nationell partner och genomförandet av aktiviteter samordnades av lokalavdelningen Friluftsrämjandet Örebro. Regionens uppgift blev att bistå i arbetet med kommunikation/marknadsföringen av Friluftsrämjandets medverkan, inför och under festivalen.

VÅRA MEDLEMMAR

För att verka i enlighet med vårt ändamål, behöver vi en hållbar och stark medlemstillväxt. Friluftsförbundet arbetar för att öka antalet medlemmar – dels genom nya medlemmar, men framförallt att få befintliga medlemmar att stanna kvar hos oss. Det gör vi genom att göra medlemskapet attraktivt – aktivera dem med både äventyr, kunskap och inspiration över hela året. Vi strävar mot världens bästa friluftsansktiviteter levererade av Sveriges mest eftertraktade ledare.

Friluftsförbundet har vänt medlemsutvecklingstrenden till tillväxt de senaste åren. Detta är särskilt viktigt efter den nedgång som föreningen befunnit sig i under en längre tid. Tillväxten är en spegling av den intensiva utvecklingsfas som organisationen är inne i. 2018 passerades 100 000 medlemmar.

Inom Friluftsförbundet i Region Öst är vi totalt 12 303 medlemmar (september 2018) vilket är en ökning med nio procent jämfört med 2017. Våra medlemmar är fördelade inom följande medlemskategorier:

- o 41 procent av våra medlemmar är barn.
- o 9 procent av våra medlemmar är ungdomar.
- o 50 procent av våra medlemmar är vuxna.
- o I Region Öst finns 2 066 familjemedlemskap och 44 procent av det totala antalet medlemmar i Region Öst är familjemedlemmar.
- o De flesta medlemmarna tillhör följande lokalavdelningar, **mer än 500-1 500 medlemmar**: Norrköping, Linköping, Örebro, Jönköping, Karlskoga, Växjö, Ljungby. **Mellan 400-500 medlemmar**: Värnamo, Borensberg, Vadstena.

MÅLUPPFYLLELSE

Målet för Region Öst var att 2018 uppnå drygt 11 900 medlemmar vilket innebär att målet överträffades. Extra roligt är att vi växte inom alla medlemskategorier och att två lokalavdelningar, Linköping och Örebro, i år passerade 1 000-medlemsstrecket.

Friluftsförbundet på nationell nivå har kvantitativa mål gällande antal medlemmar, men även gällande antal ledare och antal aktivitetstimmar. Region Öst gör dock ingen uppföljning gällande antal ledare och antal aktivitetstimmar 2018.

Inom Friluftsförbundet Region Öst lades en lokalavdelning ner 2018 vilket innebär att det finns 47 lokalavdelningar.

Medlemsstatistiken per lokalavdelning redovisas i tabellen på nästa sida.

Antal medlemmar i Region Öst och i regionens lokalavdelningar 2017 och 2018.

	2017	2018		2017	2018
Alvesta	204	175	Motala	95	-
Aneby	2	6	Mullsjö	202	197
Borensberg	280	401	Mörlunda-Vimmerby	94	85
Braås	37	38	Norrhult	9	1
Eksjö	175	189	Norrköping	1 254	1 412
Finspång	279	291	Nybro	142	160
Gemla	38	39	Nässjö	259	320
Gnosjö	74	105	Oskarshamn	74	129
Gotland	286	286	Sävsjö	70	75
Hällefors	61	57	Söderköping	88	86
Ingelstad	87	88	Torsås	6	6
Jursla-Åby	337	352	Tranås	7	21
Jönköping	524	622	Trehörna	10	9
Kalmar	311	377	Vadstena	375	400
Karlskoga	588	601	Valdemarsvik	14	17
Kinda	242	279	Vetlanda	400	275
Kolmården	288	255	Värnamo	381	475
Kumla	180	187	Västbo	113	151
Lessebo-Hovmantorp	50	58	Västervik	311	379
Lindesberg	59	50	Växjö	570	600
Lindås	29	60	Ydre	1	1
Linköping	943	1 028	Öland	58	76
Ljungby	585	559	Örebro	868	1 020
Mantorp	127	118	Öxnegården	167	190
			Totalt	11 354	12 306

KOMMUNIKATION OCH SAMHÄLLSPÅVERKAN

För att underlätta vår möjlighet att arbeta för vårt ändamål behöver Friluftsförbundet och vår lokalavdelning vara välkända i samhället, och då kända för vår verksamhet och värderingar. Det gör vi genom att arbeta i enlighet med vår varumärkesplattform – Blå boken, vår grafiska manual, vår uppförandekod och Friluftsförbundet.se – vårt gemensamma fönster mot samhället.

Region Öst kommunicerar officiellt genom följande kanaler:

- Regionens webbplats nås via www.friluftsförbundet.se/ost där vi lägger ut nyheter samt uppdaterar kalendariet och sidor med information om regionens verksamhet och projekt, kontaktuppgifter, med mera.
- På Facebook och Instagram heter Friluftsförbundet Region Östs konto @friluftsförbundetost och här arbetar vi varumärkesorienterat med syfte att marknadsföra våra utbildningar samt berätta om våra prioriterade satsningar, regionens arbete och kursteamens insatser samt att lyfta och inspirera lokalavdelningarna.
- Nyhetsbrevet Regionförburen med information till alla medlemmar. 2018 utkom nyhetsbrevet vid fem tillfällen (februari, maj, september, oktober, december).
- Ett digitalt nyhetsbrev till lokalavdelningarnas styrelser. 2018 utkom styrelsebrevet två gånger (i februari och mars).
- Regionens anställda och styrelse arbetar också med kommunikation genom direkta kontakter med medlemmar och lokalavdelningar i samband med regionstämma och andra möten som vi medverkar i.
- Friluftsförbundets satsning FRALLA – friluftsliv för alla, finns på webben www.friluftsförbundet.se/fralla och har en egen Facebooksida @friluftslivforalla.

- Friluftsförbundets satsning på paraskidåkning har tidigare gått under namnet Skicamp. På webben www.friluftsförbundet.se/skicamp finns mer information och här finns också en egen Facebooksida @skicamp.friluftsliv

Publiceringen av Region Östs kanaler sköts i huvudsak av regionens kommunikatör utifrån en redaktionell plan och som i den mån det går också synkas med riksorganisationens kommunikationsplan. Region Östs målgrupper är både externa intressenter och interna (medlemmar, lokalavdelningar, styrelser).

Under 2018 prioriterade vi bara en insats värd mot media då vi i januari, i samarbete med riksorganisationen, sände ut ett pressmeddelande om Friluftsförbundets arbete inom ramen för Meningsfull väntan och där vi särskilt lyfte fram lokalavdelning Finspångs prisbelönade arbete kring friluftsliv och integration.

FRILUFTSMILJÖARBETE

Insikten om friluftslivets betydelse för såväl människors hälsa och välbefinnande, som för stimulans av miljömedvetenhet har ökat. Därför måste friluftslivets intressen väga tungt i samhällets planering och verksamhet. Naturen är den miljö där huvuddelen av vår verksamhet bedrivs. Allemansrätten är en förutsättning för

På facebookkontot @friluftsrämjandetost gjorde vi 122 inlägg under 2018. Ett tiotal av dessa inlägg var sponsrade inlägg, framförallt med syfte att lyfta fram våra utbildningar och erbjudanden. De två icke-sponsrade inlägg som hade högst räckvidd presenteras ovan. Inlägget om Utblick i oktober hade även högst räckvidd, totalt sett, bland alla inlägg. Vid en handfull tillfällen provade vi att 2018 publicera rörligt material och över lag så fick detta bra uppmärksamhet. Bland annat en videofilm från Kronprinsessans vandring i Åsnen. En slutsats från året är att inlägg med egna verksamhetsbilder eller rörlig bild hade högre räckvidd än inlägg med

direktlänkar till webben med tillhörande standardbilder. Region Östs facebookside hade vid årets utgång 750 personer som gillar/följer sidan.

att vi, genom friluftslivet ska kunna bidra till folkhälsa och livsglädje. Den är också avgörande när det gäller allas tillgänglighet till naturen. (Mer om friluftsmiljö på s. 11).

Under 2018 har våra viktigaste aktiviteter för att bevara vår lokala friluftsmiljö varit:

- En regional Överenskommelse undertecknades i slutet av år 2018 mellan Region Östergötland och idéburen sektor, varav Friluftsrämjandet Region Öst var en part, som en gemensam avsiktsförklaring avseende regional samverkan. Syftet är att skapa en utökad dialog och tillsammans hitta lösningar på samhällsutmaningar, underlätta delaktighet och inkludering av idéburna organisationer samt öka kunskapen om respektive part, i syfte att skapa större förtroende och stärkt tillit mellan par-

terna. Arbetet fortsätter under år 2019 för att ta fram en handlingsplan för det kommande samarbetet. Motsvarande processer håller på att utvecklas även i andra regioner, där Friluftsrämjandet Region Öst kommer vara aktiv partner.

- Naturvårdverket genomför årligen en "Tanquesmedja för friluftsliv". Våren 2018 var den förlagt till Djurönäset i Värmdö kommun där Friluftsrämjandet Region Öst var representerade. Länsstyrelserna i Jönköpings- och i Östergötlands län genomförde under hösten en motsvarande regional tanquesmedja i Tranås där projektet Fralla – Friluftsliv för alla, allergisäkra friluftaktiviteter presenterades. Även länsstyrelsen i Örebro genomförde en regional tanquesmedja i Örebro, där Friluftsrämjandet Region Öst var representerade.

DEMOKRATI OCH ORGANISATION

Friluftsförbundet är en ideell organisation och vi bygger vår verksamhet på demokratiska principer. Vår organisationsstruktur Riks/Region/Lokalavdelning styrs av gemensamma stadgar. Som enskild medlem kan man vara med och påverka i både mikro- och makroperspektivet genom vår modell för representativ demokrati.

Friluftsförbundet Region Östs verksamhet leds av regionsstyrelsen i enlighet med organisationens stadgar, beslut tagna på stämmor, strategiska riktningsskildringar och andra styrdokument. Våra lokalavdelningar leds av sina respektive styrelser.

Regionsstyrelsen hade 2018 åtta ledamöter i styrelsen varav två unga representanter. Regionstämman i Västervik genomfördes den 21–22 april. Under året hölls sju ordinarie möten och ett extra. Fysisk träff: Scandic Hotel Jönköping 10–11 november och Scandic Hotel Växjö/Fyllerydsstugan den 15–16 mars. Övriga möten hölls via Skype och Teams.

STYRELSENS UPPDRAG/ANSVAR

Regionsstyrelsen ska leda, driva och utveckla verksamheten så att ändamålsparagrafen uppfylls långsiktigt. Styrelsen ska verka i enlighet med Friluftsförbundets stadgar och styrelsens arbetsordning.

STYRELSEN

Ordförande	Anders Ohlsson
Vice ordförande	Esbjörn Peterson
Kassör	Klas Qvarnström
Sekreterare	<i>adjungerad anställd</i>
Ledamot	Håkan Eriksson
Ledamot	Karin Gustafsson
Ledamot	Lars Hermansson

Ledamot	Martin Liepe
Ledamot	Matilda Andersson-Lund

UTBILDNINGSTEAM *sammankallande*

Barn	Karin Gustafsson
Alpint	Mikael Carlniltz m.fl.
Kajak/kan.	Håkan Eriksson
Vandring	Peter Lindström
MTB	Ulrika Persson
Långf.skridsk.	Tommy Rosén

UPPDRAG OCH REPRESENTATION

Studieförbundet Småland Gotland, styrelsesuppleant: Klas Qvarnström

Stiftelsen Isabergstoppens styrelse:
Ledamot Claes Rosenqvist,
suppleant Lars Hermansson.

Friluftsförbundets nationella
Friluftsmiljöråd: Eivor Folkesson.

Läs mer: www.friluftsförbundet.se/ost-friluft

REGIONKONTOR

Verksamhetsutveckl. Hans-Åke Antonsson.
Utbildningssamordnare Maria Lundberg (till juli), Nina Svenman (från augusti).
Projektledare, kontorschef (till februari) Louise Hammerin. Kommunikatör, projektledare, tf. kontorschef (från mars) Anna Kim-Andersson.

BIDRAGSGIVARE OCH SAMARBETSPARTNERS

Friluftsförbundet har ett starkt stöd i våra långsiktiga samarbetspartners vad gäller ekonomiskt stöd samt samarbete i gemensamma frågor, kommunikation, nätverk och kompetensutbyte.

Under 2018 har Friluftsförbundet Region Öst fått bidrag till vår verksamhet från:

Landstinget i Kalmar län
Region Jönköping
Region Kronoberg
Region Östergötland
Örebro läns idrottsförbund

Till Friluftsförbundets allemansrättsspel har Region Öst fått projektmedel från:

Naturvårdsverket

Friluftsförbundet Region Östs utvecklingsinsats
FRALLA – allergisäkra friluftaktiviteter genomförs i samarbete med:

Friluftsförbundets studieförbund är Studieförbundet och Region Öst är stiftelsemedgrundare till Stiftelsen Isabergstoppen som driver Isaberg Mountain Resort:

ÅRSBOKSLUT

Friluftsförbundet är en ideell organisation som har till ändamål att främja en aktiv fritid genom skidåkning och annat friluftsliv och därmed verka för folkhälsa och livsglädje. Det gör vi med en riksorganisation, sex regioner och mer än 300 lokalavdelningar samt genom att verka i ca 500 förskolor och skolor.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

VERKSAMHETENS INRIKTNING

Friluftsförbundet Region Öst är organ för Friluftsförbundets verksamhet i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Östergötlands, Gotlands och Örebro län.

Friluftsförbundet Region Öst ska främja, utveckla och samordna ett aktivt friluftsliv genom att:

- Ansvara för stöd och samordning av ledarutbildning i regionen.
- Skapa förutsättningar och stödja lokal verksamhetsutveckling i regionen.
- Sprida och synliggöra den regionala verksamheten i möjliga informationskanaler.
- Verka för och följa upp Friluftsförbundets vision, "Världens bästa friluftsupplevelser för alla, guidade av Sveriges mest eftertraktade ledare", utifrån regionala medel och förutsättningar.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER RÅKENSKAPSÅRET

Verksamheten har i huvudsak finansierats av ordinarie stöd från Region Jönköpings län, Region Kronoberg, Landstinget i Kalmar län, Region Östergötland, Örebro idrottsförbund samt från medlemsavgifter. De regionala anslagen samt medlemsintäkterna låg i princip kvar på samma nivåer som föregående år.

Projektstöd har under året erhållits från Svenska Postkodlotteriet för utvecklingsarbete inom barn- och ungdomsverksamheten. Projektarbetet pågår i tre år sker i samverkan med Astma och Allergiförbundet. För 2018 användes 634 401 kr av de som var avsatta för projektets andra år

Ett bidrag på 360 000 kronor för att jobba med ett allemansrättsspel beviljades också under 2018, från Naturvårdsverket.

FRAMTIDA UTVECKLING: REGIONKONTOR

Region Öst och Region Mitt fortsätter att driva och utveckla ett gemensamt regionkontor i Jönköping. Regionkontoret servar båda regionerna med i första hand utbildningssamordning. Vad det gäller ekonomihantering och viss administration samt marknadsföring och kommunikation kommer det under 2019 att ske förändringar.

Utöver Region Östs kärnverksamhet och projekt 2018 görs riktad satsning med sikte på 2020 enligt nedan.

INRIKTNING 2020 OCH DÄREFTER

Regionen ska framåt aktivt arbeta för att öka de regionala/landstingsvisa bidragen samt fortsatt söka externa resurser. Detta för att kunna möjliggöra ett långsiktigt hållbart strategiskt utvecklingsarbete inom Region Öst och Friluftsförbundet – med Friluftsförbundets mission, vision, mål, värdegrund och medlemsnyttan i fokus.

FÖRSLAG TILL DISPOSITION AV ÅRETS RESULTAT

Styrelsen föreslår att resultatet disponeras enligt följande:

Balanserat ingående kapital	3 360 610
Förändring av ändamålsbestämda medel	-294 391
Årets resultat	-179 906
Utgående eget kapital	2 886 313

Ändamålsbestämda medel

Årets resultat före fördelning	-474 297
Årets använda ändamålsbestämda medel	634 401
Årets reservering till ändamålsbestämda medel	-340 010

Organisationens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar. Alla belopp uttrycks i svenska kronor där annat ej anges.

RESULTATRÄKNING	NOT	2018	2017	2016
	1			
Intäkter				
Offentligrättsliga bidrag	2	771 446	800 356	739 820
Projektbidrag	3	360 000	2 122 100	535 129
Kursintäkter		1 151 840	871 021	921 314
Övriga intäkter	4	341 797	432 439	413 329
Upplösta fonderingar		0	0	50 000
Summa intäkter		2 625 083	4 225 916	2 659 592
Kostnader				
Regionkontoret	5	-715 125	-577 862	-497 495
Verksamhetsutveckling	6	-386 879	-444 436	-595 148
Styrelsens uppgifter	7	-243 808	-362 338	-298 655
Utbildningsteam	8	-129 631	-192 102	-74 799
Ledarutbildningar	9	-526 743	-710 486	-666 415
Projektkostnader	10	-1 100 751	-475 959	-500 811
Övrigt		0	-381	0
Summa kostnader		-3 102 937	-2 763 564	-2 633 323
Verksamhetens resultat		-477 854	1 462 352	26 269
Resultat från finansiella investeringar				
Ränteintäkter		3 805	4 148	5 896
Finansiella kostnader		-248	-193	-141
Resultat efter finansiella poster		-474 297	1 466 307	32 024
Årets resultat före fördelning		-474 297	1 466 308	
Årets resultat enligt resultaträkning		-474 297	1 466 308	
Förändring av ändamålsbestämda medel	11	294 391	-1 434 090	
Kvarstående belopp för året/balanserat resultat		-179 906	32 218	32 024

BALANSRÄKNING**NOT 2018-12-31 2017-12-31 2016-12-31****Omsättningstillgångar**

Kundfordringar	49 275	79 280	340 988
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	340 217	351 154	353 641

Kassa och bank

Kassa	2 325	2 325	120
Affärskonto	413 852	367 582	206 339
Placeringskonto	2 596 396	3 232 591	1 697 249
Övrigt	0	0	9 857
Summa omsättningstillgångar	3 402 065	4 032 932	2 608 194

SUMMA TILLGÅNGAR**3 402 065 4 032 932 2 608 194****EGET KAPITAL OCH SKULDER****Eget kapital**

Eget kapital	-1 445 970	-1 413 752	-1 381 727
Fond Kursteam	-122 551	-122 551	-122 551
Fond verksamhets- och ledarutveckling	0	0	-200 000
Fond utbildning	-158 000	-158 000	-158 000
Ändamålsbestämda medel	11 -1 339 698	-1 634 089	0
Årets resultat	179 906	-32 218	-32 024
Summa eget kapital	-2 886 313	-3 360 610	-1 894 302

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	-194 769	-325 969	-105 598
Övriga kortfristiga skulder	0	0	-334 585
Upplupna kostnader och förutbetalda skulder	12 -242 486	-223 534	-85 239
Övriga korta skulder	13 -77 584	-92 848	-101 502
Ej förbrukade anslag SkiCamp	14 -913	-29 971	-86 968
Summa övriga kortfristiga skulder	-515 752	-672 322	-713 892

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER**-3 402 065 -4 032 932 -2 608 194**

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR (Noter)

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsbokslutet har upprättats enligt Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2017:3) om årsbokslut.

Intäktsredovisning: Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Bidrag redovisas normalt enligt kontantprincipen. Om ett bidrag avser bestämd tidsperiod periodiseras bidraget över denna period.

Bidrag: Som bidrag räknas likvida medel som Organisationen erhåller från bidragsgivare som är ett offentligt organ. Ett villkorat bidrag är ett bidrag som förenats med villkor som innebär återbetalningsskyldighet om villkoret inte uppfylls. Offentliga organ utgörs av staten, landsting, länsstyrelse, EU och inkluderar Allmänna arvsfonden.

Fordringar: Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Not 2	Intäkter exkl. kursintäkter	2018	2017	2016
	Region Jönköpings län	325 000	325 000	325 000
	Region Kronoberg	98 428	105 692	115 780
	Landstinget Kalmar län	92 518	87 789	99 915
	Region Östergötland	150 000	150 000	120 000
	Örebro län, ÖLIF	105 500	131 875	79 125
	Region Gotland	0	0	0
	Summa	771 446	800 356	739 820
Not 3	Projektbidrag	2018	2017	2016
	SkiCamp	0	0	471 846
	Allemansrätten	0	0	41 730
	Skogshjältar	0	0	21 553
	Må bra i naturen	0	110 000	0
	Sponsring	0	12 100	0
	Fralla	0	2 000 000	0
	Plausiblo	360 000	0	0
	Summa	360 000	2 122 100	535 129
Not 4	Övriga intäkter	2018	2017	2016
	Medlemsavgifter	322 628	328 515	312 616
	Region Mitt	0	0	74 406
	Övrigt	19 169	103 924	26 307
	Summa	341 797	432 439	413 329
Not 5	Regionkontoret	2018	2017	2016
	Löner	332 827	379 345	453 061
	Lönebidrag	-156 049	-155 460	-168 022
	Soc avg. försäkringar	132 469	174 351	88 304
	Hyra	47 949	31 436	28 492
	Kontorsmaterial	1 550	3 449	3 009
	Porto, telefon, data	38 779	63 690	34 786
	Ekonomihantering	69 800	24 218	0
	Övrigt	247 800	56 833	57 865
	Summa	715 125	577 862	497 495

Not 6	Verksamhetsutveckling	2018	2017	2016
	Löner, soc.avg., resor	386 879	444 346	595 148
	Summa	386 879	444 346	595 148
Not 7	Styrelsens uppgifter	2018	2017	2016
	Styrelsen	102 099	128 575	129 918
	Friluftsakademin	0	42 000	0
	Ledarveckor	20 745	8 938	6 683
	Bidrag ledarutbildning	44 000	34 000	64 000
	Revision	18 101	21 133	27 552
	Valberedning	0	4 843	0
	Marknadsföring	2 000	11 332	10 000
	Ungdom	4 500	2 400	9 183
	Regionstämma	41 711	97 428	39 735
	Riksstämma	0	0	0
	Föreningsavgifter	10 652	11 689	11 584
	Summa	243 808	362 338	298 655
Not 8	Utbildningsteam	2018	2017	2 016
	Barn och ungdom	34 829	26 605	5 197
	Alpint	54 516	129 211	46 505
	Paraskidåkning	20 140	27 372	13 740
	Snowboard	0	0	740
	Kajak	300	1 409	5 712
	Långfärdsskridsko	300	3 646	0
	Vandring	300	1 691	1 332
	Friluftsmiljö	930	2 168	1 553
	MTB	11 274	0	0
	Skogsmulle i förskolan	7 042	0	0
	Summa	129 631	192 102	74 779
Not 9	Ledarutbildningar	2018	2017	2016
	Verksamhetsarrangemang	1 000	8 975	5 732
	Kurskostnader	369 705	524 959	500 932
	Arvoden, ledare	42 700	67 350	45 650
	Soc. Avg ledare	12 823	20 211	6 321
	Traktamenten	5 980	6 630	4 900
	Busstransporter	74 500	66 300	64 410
	Resekostnader, bilersättningar	20 035	16 061	38 470
	Summa	526 743	710 486	666 415
Not 10	Projektkostnader	2018	2017	2016
	SkiCamp	0	0	459 081
	Allemansrätten	0	0	41 730
	Må bra i Naturen	0	110 000	0
	Fralla	634 401	365 910	0
	Utblick	446 360	48	0
	Plausiblo	19 990	0	0
	Summa	1 100 751	475 958	500 811

Not 11	Bokslutsdispositioner	2018	2017	2016
	Avsättning ändamålsbestämda medel Fralla	0	-1 634 090	0
	Utnyttjande ändamålsbestämda medel Fralla	634 401	0	0
	Upplösning av Fond Verksamhets- & ledarsutv.	0	200 000	0
	Avsättning ändamålsbestämda medel Plausiblo	-340 010	0	0
	Summa	294 391	-1 434 090	0
Not 12	Upplupna kostnader och förutbetalda skulder	2018	2017	2016
	Förutbetalda intäkter	95 551	105 450	0
	Upplupna arvoden, ledare	25 563	8 120	0
	Upplupna semesterlön inkl. soc.avg.	121 372	109 964	85 239
	Summa	242 486	223 534	85 239
Not 13	Övriga korta skulder	2018	2017	2016
	Särskild löneskatt på pensionskostnader	25 209	34 592	25 810
	Personalskatt	22 414	25 831	33 051
	Sociala avgifter	29 961	32 425	37 715
	Övriga kortfristiga skulder	0	0	4 926
	Summa	77 584	92 848	101 502
Not 14	Ej förbrukade anslag	2018	2017	2016
	SkiCamp	913	29 971	29 971
	Allemansrättsprojekt	0	0	56 997
	Summa	913	29 971	86 968

Revisionsberättelse

Till förbundsstämman i Friluftsförbundet Region Öst, org.nr 827000-4974

Rapport om årsbokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av årsbokslutet för Friluftsförbundet Region Öst för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsbokslutet i allt väsentligt upprättats i enlighet med bokföringslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Den förtroendevalde revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisionsred i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsbokslutet upprättas och för att bokföringslagen tillämpas vid upprättandet av årsbokslutet. Styrelsen ansvarar även för den interna kontrollen som den bedömer är nödvändig för att upprätta ett årsbokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsbokslutet ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera förbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige.

Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsbokslutet som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsbokslutet.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsbokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsbokslutet. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsbokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsbokslutet. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsbokslutet, däribland upplysningarna, och om årsbokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt god revisionsred i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsbokslutet har upprättats i enlighet med bokföringslagen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsbokslutet har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning av Friluftsförbundet Region Öst för år 2018.

Vi tillstyrker att förbundsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorers ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisionssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stadgarna.

Revisorers ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder de auktoriserade revisorerna professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på de auktoriserade revisorernas professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Oskar Rosenkvist
Auktoriserad revisor

Karl-Gunnar Eriksson
Förtroendevald revisor

Resultaträkning	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse fr budget	Budget 2019
Intäkter				
Landstings/regionbidrag	820 000	771 446	-48 554	791 946
Extern projektfinansiering	50 000	0	0	50 000
Sponsring	20 000	0	-20 000	20 000
Medlemsavgifter	350 000	322 628	-27 372	345 000
Utbildningsintäkter	1 030 000	651 840	-378 160	1 111 000
Projekt Utblick	355 000	500 000	145 000	550 000
Projekt Fralla	0	0	0	
Projekt Plausiblo	0	360 000	0	
Övrig intäkt	0	19 169		20 000
Summa intäkter	2 625 000	2 625 083	-329 086	2 887 946
Kostnader				
Regionkontor				
Löner inkl. soc. avg	-515 000	-557 047	-42 047	-713 000
Lokalhyra	-38 000	-47 949	-9 949	-49 400
Ekonomihantering	-150 000	-69 800	80 200	-100 000
Telefon, datakommunikation	-30 000	-38 779	-8 779	-40 000
Porto, kontorsmaterial	-6 000	-1 550	4 450	-3 000
Övrigt	-9 000		9 000	-9 000
Styrelsens uppgifter				
Friluftsakademin	0			0
Styrelsen	-100 000	-102 099	-2 099	-100 000
Ledarveckor	-10 000	-20 745	-10 745	-10 000
Bidrag ledarutbildning	-50 000	-44 000	6 000	-50 000
Revision	-30 000	-18 101	11 899	-30 000
Valberedning	-5 000	0	5 000	-5 000
Marknadsföring	-20 000	-2 000	18 000	-20 000
Ungdom	-10 000	-4 500	5 500	-10 000
Regionstämma	-60 000	-41 711	18 289	-60 000
Riksstämma	0	0	0	0
Föreningsavgifter	-10 000	-10 652	-652	-11 000
Verksamhet				
Verksamhetsutveckling	-390 000	-386 879	3 121	-398 190
Utbildningsteam	-238 500	-129 631	108 869	-243 500
Ledarutbildningar	-700 000	-526 743	173 257	-600 000
Projekt				
Projekt Må bra i Naturen	0		0	0
Projekt Utblick	-330 000	-446 360	-116 360	-500 000
Projekt Fralla	-760 000	-634 401	125 599	-877 300
Projekt Plausiblo	0	-19 990	-20 000	-340 010
Summa kostnader	-3 461 500	-3 102 937	378 553	-4 169 400
Verksamhetens resultat	-836 500	-477 854	358 646	-1 281 454
Finansiella k/i				
Ränteintäkter	5 000	3 805	-1 195	5 000
Finansiella kostnader	-1 000	-248	752	-1 000
Summa finansiella k/i	4 000	3 557	-443	4 000
Resultat efter finans. poster	-832 500	-474 297	358 203	-1 277 454
Avsättning Ändamålsbestämda medel Allemansrätt		-340 010	-340 010	340 010
Utnyttjande ändamålsbestämda medel l	760 000	634 401	-125 599	877 300
Utnyttjande ändamålsbestämda medel Allemansrätt				
Beräknat resultat	-72 500	-179 906	-107 406	-60 144

TACK FÖR DITT STÖD

Tack vare ditt medlemskap får du en möjlighet att komma ut i naturen, speciellt dem som annars inte hittar dit. Du är med och stärker förutsättningarna för en tillgänglig friluftsmiljö för alla. Som medlem får du också tillgång till Sveriges bredaste utbud av guideade friluftaktiviteter, attraktiva medlemsförmåner samt Magasin Friluftsliv fyra gånger per år. Försäkring ingår i alla aktiviteter och du har möjlighet att vidareutvecklas genom att bli ledare i organisationen.

LÅT ÄVEN TYRET BÖRJA.

Friluftsrådet har 90-konto: plusgiro 900176-9.
Tack för din gåva—den gör stor skillnad.